

O93, f. 17ra; V630, f. 42rb; N442, f. 40vb; I83, f. 87vb; VD38 f. 79va; SG670, p. 164a; P9629, f. 16v; Bcan4, f. 71v; E97, f. 45vb; P102; BII13, f. 74ra; S105, f. 65r

5 ^aINCIPIUNT^b ^c DECRETA^d PONTIANI^e PAPAE^f.

Bcan4: I

P102; BII13: I Gratiarum actio super ecclesiastico bono studio

[H. 1] Pontianus episcopus Felici^s Scriboni^h salutem.

10 Oppidoⁱ cor nostrum caritati^j vestrae congaudet, quod studium sanctae <I83, f. 88ra> religionis^k summopere <P9629, f. 17r> adimplere studetis et fratres [merentes^l ac destitutos^m in fide <E97, f. 46ra> et religione confortatis. Unde] redemptoris nostri
15 misericordiam exoramus, ut sua vobisⁿ <SG670, p. 164b> in omnibus gratia suffraget[ur^o et effectum^p ^q implere^r tribuat,] quod velle concessit. In hoc itaque bono tanto^s commoda^t retributionis^u accrescunt^v, quanto [et studium <VD38 f. 79vb> laboris^w augetur^x. Et]

1. Pontianus-Brief,5

^a In P9629 sind einige Passagen des Briefes wegen Beschädigung der Handschrift nicht lesbar; diese sind im Text durch [...] gekennzeichnet | ^b INCIPIUNT korr. aus INCIPIT V630; INCIPIT P9629; I83; VD38; Bcan4; INCIPIUNT fehlt BII13 | ^c Überschrift fehlt SG670; S105; Überschrift] CAP. XVI Decreta pontiani papę de honore episcoporum et de his qui eos honorant et quod non sint infestandi sed venerandi episcopi E97 | ^d DECRETA BII13 | ^e pontiani korr. aus pontioni Bcan4 | ^f PAPAE] PAPAE DECRETA PONTIANI P9629; PAPAE fehlt I83 **9** ^g felici korr. aus felicis SG670; felicis P9629 | ^h scriboni V630; criboni P9629 **10** ⁱ am Rande Valde VD38 | ^j caritati korr. aus car SG670 **11** ^k religionis korr. aus regionis N442 **13** ^l am Rande lugentes tristes VD38 | ^m am Rande derelictos I83 **15** ⁿ nobis SG670; S105 **16** ^o am Rande Auxilietur VD38 | ^p am Rande opus VD38 | ^q effectu V630; N442; E97 **17** ^r implere tribuat] impleat et retribuat korr. aus implere tribuat SG670 **18** ^s tantum I83; tantum] tanto nobis korr. aus tanto SG670 | ^t am Rande lucra VD38 | ^u retributionibus V630 | ^v accrescunt fehlt SG670 **19** ^w laboris kor. aus laris I83 | ^x augemus SG670; S105

1. Pontianus-Brief,9 **9** Scriboni] Cf. Greg. M. ep. IX. 41. X. 60. XII. 14. 16.) **10–19** Oppido...augetur] Greg. M. ep. V. 46. (2, 775). Cf. Greg. M. ad Fel. **19–28** Et...valeatis] Greg. M. ep. IX. 107. (2,1012). Cf. Dion. 5, Symm. syn. VI.

] Coll. Ans. ded. **1. VIII,75** (10–28 Oppido...valeatis); **2. II,71** (36–52 De...portandi); **3. III,52** (55–62 Accusandi...arceantur); **4. X,133** (76–86 Peregrinatio...vocatur); **5. VIII,50** (89–111 Itaque...aperiat)

quia in his^y omnibus divinae gratiae adiutorium^z opus
 est, omnipotentis^a dei assiduis^b precibus clementiam
 exoramus, [quatenus ad^c haec] vobis semper operanda
 <N442, f. 41ra> bona et velle^d tribuat <BII13, f.
 74rb> et posse^e concedat, atque in ea vos^f via cum
 fructu boni operis, quam se pastor pastorum esse^g
 testatus^h est, dirigat, ut, sine quoⁱ nihil^j agi^k potest,
 per ipsum <V630, f. 42va> implere bona, quae
 coepistis^l, valeatis.

V630: De^m non accusandis sacerdotibus

N442: DE EPISCOPISⁿ

P9629; S105: Sacerdotes honorandos non accusandos etiam si
 ceciderint

Bcan4: II

P102; BIII3: II De sacerdotibus domini non infestandis sed
 honorandis

[H. 2] De^o sacerdotibus autem domini, quos vos
 audivimus contra pravorum hominum insidias adiuvere
 eorumque causas portare, scitote vos in eo valde deo
 placere^p, qui sibi eos ad^q serviendum ascivit^r et^s
 familiares in tantum sibi esse voluit, ut etiam aliorum^t
 hostias^u v <I83, f. 88rb> per eos acceptaret^w atque
 eorum peccata donaret sibi^q reconciliaret^x. Ipsi
 quoque proprio^y ore corpus^z <SG670, p. 165a> domini
 conficiunt^a et^b populis^c tradunt. De illis enim dictum

20 ^y his omnibus] omnibus his E97 | ^z adiutorio SG670; S105
 21 ^a omnipotentis dei] dei omnipotentis SG670 | ^b am Rande
 Cotidianis VD38 22 ^c ad fehlt V630 23 ^d am Rande voluntate
 VD38 24 ^e am Rande possibilitate VD38 | ^f vos via korr. aus vos
 P9629 25 ^g esse korr. aus esset V630 26 ^h am Rande affirmavit
 VD38 | ⁱ quo korr. aus quod SG670; quod S105 | ^j nihil agi] nihil
 fieri korr. aus nihil SG670 | ^k am Rande fieri VD38 28 ^l
 coepistis korr. aus coepis I83 29 ^m De non korr. aus De V630
 30 ⁿ EPISCOPIS korr. aus EPISCOPUS N442 36 ^o am Rande
 Nota E97 39 ^p placare P9629 | ^q a VD38 | ^r am Rande adsumpsit
 VD38 | ^s et familiares in tantum sibi esse voluit fehlt BIII3 40 ^t
 aliorum korr. aus aliorum SG670 41 ^u am Rande oblationes
 VD38 | ^v hostes SG670; S105 | ^w am Rande accepta faceret VD38
 42 ^x am Rande ad pacem revocaret VD38 43 ^y proprio korr. aus
 proprii SG670; P102 | ^z corpus domini conficiunt] conficiunt
 corpus domini E97 44 ^a am Rande consecrant VD38 | ^b ac
 SG670; S105 | ^c populis korr. aus plis SG670

45 est: Qui^d vos contristavit^e, me^f contristavit^g, et qui
 vobis facit^h iniuriam, recipietⁱ id, quod inique^j gessit.
 Et alibi: Qui vos audit, me audit, et, qui vos spernit^k,
 me spernit, qui autem me^l spernit, spernit eum, qui
 me misit. Hi^m enim non sunt infestandiⁿ, sed
 50 honorandi. In eis^o quoque dominus honoratur^p, cuius
 legatione funguntur. Hi ergo^q, si forte ceciderint^r, a
 fidelibus sunt^s ^t sublevandi et portandi.

Bcan4: III

P102; *BIII3*: III De accusatoribus

55 [H. 3] Accusandi autem non sunt ab infamis^u ^v aut^w
 <*Bcan4*, f. 72r> sceleratis^x vel^y inimicis aut <*VD38* f.
 80ra> alterius sectae^z ^a vel religionis^b hominibus
I83; *Bcan4*; *BIII3*: Ut sacerdotes^c a secularibus non arguantur
 sed^d, si peccaverint^e, a reliquis arguantur sacerdotibus
 60 et a summis pontificibus constringantur et non a
 saecularibus aut^f malae vitae hominibus <*BIII3*, f.
 74va> arguantur^g vel arceantur^h.

45 ^d Qui vos *korr. aus* Quis *P102* | ^e contristabit *I83*; *SG670*; *Bcan4*; *E97*; *S105* | ^f me contristavit *fehlt BIII3* | ^g contristabit *I83*; *Bcan4*; *E97*; *S105*; contristabit *korr. aus* constrictabis *SG670* **46** ^h faci *Bcan4* | ⁱ recipiet *korr. aus* reciet *Bcan4* | ^j inique *korr. aus* inque *VD38* **47** ^k *am Rande* despicit *VD38* **48** ^l me spernit] spernit me *SG670*; *S105* **49** ^m Hi *korr. aus* Hic *V630*; Hii *Bcan4* | ⁿ *am Rande* Exoricrandi (!) ad ira (!) provocandi *VD38* **50** ^o his *I83*; *VD38*; *SG670*; *Bcan4*; *P102*; *BIII3*; *S105* | ^p honoratus *SG670*; *S105* **51** ^q vero *I83*; *VD38*; *SG670*; *Bcan4*; *P102*; *BIII3*; *S105* | ^r ceciderint *korr. aus* ceciderunt *I83* **52** ^s sunt *fehlt VD38* | ^t sunt sublevandi et portandi] sublevandi et portandi sunt *P102*; *BIII3* **55** ^u *am Rande* ignorabilibus *VD38* | ^v infamibus *VD38*; *P102*; infamis *P9629*; *SG670*; *S105*; infamibus *korr. aus* infamis *E97*; *BIII3*; infamis *korr. aus* infamibus *Bcan4* | ^w vel *E97* **56** ^x *am Rande* sceleribus corruptis *VD38* | ^y aut *E97* **57** ^z *am Rande* doctrine fidei *VD38* | ^a sectae vel] secte *korr. aus* secte vel *SG670* | ^b regionis *korr. aus* religionis *O93* **58** ^c sacerdotibus *Bcan4* **59** ^d sed, si peccaverint, a reliquis sacerdotibus et a summis pontificibus constringantur et non a saecularibus aut malae vitae hominibus *fehlt VD38*; *P102* | ^e peccaverint *korr. aus* peccaverunt *SG670*; peccaverunt *S105* **61** ^f ut *BIII3* **62** ^g *am Rande* reprehendantur *VD38* | ^h *interlinear* constringantur *VD38*

45 44 Qui...contristavit²] II Cor. II. 5. **45–46** qui...gessit] Coloss. III. 25. **47–49** Qui...misit] Luc. X.,16. **55–56** aut...sceleratis] c. 8. conc. Carth. D. aut Ben. III. 85. (Cf. Anacl. 22, Fab. 13, 26, Steph. 2,11, Euseb.3, Fel. II. pp. 12. xv., Sixt. III. pp.) **60 60** et...constringantur] sec. Ben. III. 422. **61–62** aut...arceantur] sec. Ben. III. 441. tit.

Quod ergo de fratris^{i j} vestri^k transitu^l vos tristari^m
 audivimus, non modico compulsi sumus meroreⁿ.
 Unde omnipotentem deum rogamus, ut suae^o vos 65
 gratiae aspiratione^p consoletur, vosque^q <SG670, p.
 165b> et a malignis spiritibus et a perversis <E97, f.
 46rb> hominibus caelesti <I83, f. 88va> protectione^r
 custodiat. Nam^s et si quos^t post illius obitum
 tumultus^{u v} quorundam^w adversantium sustinetis, nolite 70
 mirari, si^x vos^y frui bona^{z a} in terra vestra, id est in
 terra <S105, f. 65v> viventium, quaeritis, mala
 hominum in terra aliena portatis^b.

Bcan4: III

P102; BIII3: III Quid sit peregrinatio 75

[H. 4] Peregrinatio quippe est vita praesens et, qui^c
 suspirat ad patriam ei^d tormentum est peregrinationis
 locus, etiam si blandus^e esse videatur^f. Vobis^g autem,
 qui patriam quaeritis inter^h suspiria, quae habetis,
 etiamⁱ gemitus audio^j humanae oppressionis^k exurgere. 80
 Quod mira omnipotentis dei dispositione agitur, ut,
 dum^l veritas per amorem vocat, mundus praesens a se
 ipso animum vestrum per tribulationes, <O93, f.
 17rb> quas ingerit^m, repellatⁿ. Tantoque facilius ab
 amore huius saeculi mens^o exeat, quanto et impellitur^p 85

63 ⁱ fratres *VD38* | ^j fratris vestri *korr. aus fratris P9629* | ^k vestri
korr. aus vestris P102 | ^l transitu *korr. aus tansitu Bcan4* | ^m
 tristari *korr. aus contristari O93; tristari korr. aus tristari vos*
V630; contristari P9629 **64** ⁿ *am Rande* Tristitia *VD38* **65** ^o
 suae vos *korr. aus suae P9629* **66** ^p *am Rande* auxilio *VD38* | ^q
 vosque] vos quoque *SG670; S105* **68** ^r *am Rande* aliquorum
VD38 **69** ^s Nam et *korr. aus Nam SG670* | ^t *interlinear* aliquos
VD38 **70** ^u *am Rande* Perturbationes vexationes *VD38* | ^v
 tumultum *I83* | ^w corundam *BIII3* **71** ^x *am Rande* Nota *E97* | ^y
 vos] vos qui *korr. aus vos SG670* | ^z bonis *korr. aus bona V630;*
bonis I83; E97; SG670; Bcan4; E97; BIII3; S105 | ^a bona in
 terra vestra] in terra vestra bonis *E97* **73** ^b portabitis *I83; Bcan4*
76 ^c qui suspirat *korr. aus quis V630* **77** ^d et *P9629; S105;* ei
korr. aus et SG670 **78** ^e *am Rande* dulcis *VD38* | ^f videbatur
SG670 | ^g Vos *S105* **79** ^h inter] in terra *SG670; S105* **80** ⁱ et
korr. aus etiam SG670 | ^j audio] audio vi *korr. aus audio*
SG670 | ^k *am Rande* afflictionis *VD38* **82** ^l dum] dum vos *korr.*
aus dum SG670 **84** ^m *am Rande* inmittit infert *VD38* | ⁿ reiciat
V630; E97 **85** ^o mense *O93* | ^p *am Rande* Cogitur *VD38*

q, dum vocatur.

Bcan4: V

P102; BIII3: V Exortatio ad perficiendas virtutes
 [H. 5] Itaque, quod coepistis, hospitalitatis^r curam
 90 impendite, <N442, f. 41rb> in oratione et lacrimis
 instantissime^s ^t laborate. Eleemosynis^u, quas semper
 amastis^v, iam nunc largius^w <V630, f. 42vb> atque
 uberius^x ^y operam^z date, ut tanto post crescat <BIII3,
 f. 74vb> vobis <SG670, p. 166a> in retributione
 95 <VD38 f. 80rb> fructus^a muneris^b, quanto hic
 excreverit^c studium laboris.
 Praeterea salutantes paterna^d dulcedine bonitatem
 vestram^e petimus^f, ut^g in bonis, quae coepistis, non^h
 deficiatis, <I83, f. 88vb> neque ullusⁱ vos ab eis^j
 100 avertere possit, sed in cunctis affectum^k ^l vestrae
 caritatis^m clerici et servi dei acⁿ ^o cuncti christiani,
 qui illis^p in partibus commorantur, amore Christi et
 sancti Petri pleniter inveniant, et favoris^q ^r vestri
 solaciis^s, quocumque^t ^u necesse fuerit, potiantur^v ^w,
 105 quatenus^x vestra cuncti^y ^z ope^a defensi^b atque adiuti et

86 ^q interpellitur *korr. aus* inpellitur *P9629*; interpellitur *I83*; *Bcan4*; *S105*; impellitur] inde pellitur *korr. aus* interpellitur *SG670* **89** ^r hospilatitati *korr. aus* hospitalitatis *SG670* **91** ^s *am Rande* perseverantissime *VD38* | ^t instantissime *korr. aus* insantissime *O93* | ^u Elemosinis *korr. aus* Elemosinas *V630*; Haelemosynas *P9629* **92** ^v amastis *korr. aus* amatis *N442* | ^w largius *korr. aus* lagius *VD38* **93** ^x *am Rande* Plenius *VD38* | ^y uberius *korr. aus* uberibus *BIII3* | ^z *am Rande* diligentia *VD38* **95** ^a fluctus *VD38* | ^b numeris *VD38* **96** ^c excreverit *korr. aus* excrevit *P102* **97** ^d paterna dulcedine] paternam dulcedinem et *korr. aus* paternam dulcedinem *SG670*; paternam dulcedinem *S105* **98** ^e nostram *N442* | ^f petimus ut *korr. aus* petimus *SG670* ^g ut *fehlt* *I83*; *Bcan4*; *S105* | ^h ne *V630*; *P9629*; *E97* **99** ⁱ ullus *korr. aus* ullos *Bcan4* | ^j eis *korr. aus* eas *V630* **100** ^k *am Rande* devotionem *VD38* | ^l affectus *S105* **101** ^m claritatis *P9629* | ⁿ a *P102*; atque *BIII3* | ^o ac cuncti *korr. aus* accincti *V630* **102** ^p illis *korr. aus* illi *V630*; *SG670* **103** ^q *am Rande* adiutorii *VD38* | ^r favoris *korr. aus* favores *P9629* **104** ^s *am Rande* Sustentacionibus *VD38* | ^t *am Rande* Ubicumque *VD38* | ^u quacumque *korr. aus* quocumque *SG670* | ^v *am Rande* Abeant possideant *VD38* | ^w potiantur *korr. aus* potantur *O93* **105** ^x Quatenus *korr. aus* Quantenus *SG670* | ^y cuncti *N442*; *I83*; cuncti *fehlt* *SG670* | ^z cuncti ope defensi atque adiuti] cunctis ope defensis atque adiutis *VD38*; *P102*; *BIII3* | ^a *am Rande* auxilio *VD38* | ^b defensi atque aduti] defensis atque adiutis *P102*; *BIII3*

nos vobis gratiarum^e possimus existere^d debitores, et
 Christus dominus noster atque beatus Petrus
 apostolorum princeps, in quorum vos causis^e
 impenditis^f, Iesus^g Christus^h aeternam gloriam
 compenset^{i j} et beatus apostolus^k Petrus ipsius gloriae
 ianuam aperiat.

110

Data X Kal^l. Febr. Severo et Quintiano^{m n} vv. cc^o.
 cons.

O93, f. 17rb; V630, f. 42vb; N442, f. 41rb; I83, f.
 88vb; VD38, f. 80rb; SG670, p. 166a; P9629, f. 17r;
 Bcan4, f. 72r; E97, f. 46rb; P102; BIII3, f. 74vb;
 S105, f. 65v

115

106 ^e gratiaru O93 | ^d *interlinear* al. exercere Bcan4 **108** ^e causas
 VD38; SG670; P102; BIII3; S105 **109** ^f impendistis I83;
 impeditis Bcan4 | ^g Iesus Christus *fehlt* VD38; P102; BIII3 | ^h
 Christus] christus vobis *korr. aus* christus SG670 **110** ⁱ *am*
 Rande Retribuat reddat VD38 | ^j recompenset SG670; S105 | ^k
 apostolus Petrus] petrus apostolus E97 **112** ^l Kal *fehlt* VD38 | ^m
 quintiniano I83; S105 | ⁿ quintiano vv. *korr. aus* quintiano P102
^o cc. cons.] con. cc. ss. SG670; S105

112–113 Data...cons] Nota cons. des. e c. 2. vit. Pont. in libr. pontif.